Zarządzanie bezpieczeństwem systemów informatycznych

Zagadnienia

1. Narzędzia

- kontrola dostępu
- o systemy NAC
- O systemy IDS / IPS / ATP
- przynęty (honey-pot, honey-net)
- 2. Zarządzanie polityką Web Services
- 3. Aktualizacja systemów
- 4. Archiwizacja danych i kopie bezpieczeństwa
- 5. Monitorowanie zabezpieczeń i incydentów
- 6. Kompleksowe systemy nadzoru

Ochrona

Klasy narzędzi

- kontrola zdalnego dostępu filtracja ruchu sieciowego
- kontrola lokalnego dostępu na poziomie poszczególnych użytkowników i zasobów
- kontrola stanu systemu operacyjnego / aplikacji (weryfikacja stanu aktualizacji itp.)
- o kontrola występowania innych znanych słabości w konfiguracji

Filtracja ruchu sieciowego

adresy IP

- o ruch przychodzący z sieci publicznej (i wychodzący do niej) z adresami należącymi do puli prywatnych (RFC 1918) lub testowych (RFC 5737, np. 192.0.2.0/24)
- o ruch przychodzący z sieci publicznej z adresów należących do sieci wewnętrznej
- localhost
- ruch multicast (224.0.0.0/4), o ile właściwe (uwaga na protokoły routingu!)
- adresy nieprzydzielone przez IANA (Internet Assigned Numbers Authority)
 (tzw. bogons, np. 1.0.0.0/8 czy 169.254.0.0/16)

https://ipgeolocation.io/resources/bogon.html

Filtracja ruchu sieciowego

szczególnie newralgiczne usługi

Internet: systat 11 / tcp / udp

chargen 19 / tcp / udp

TFTP 69 / tcp / udp

•••

Windows: SMB 135–139 / tcp i 445 / tcp

UPnP 1900 / tcp / udp

SSDP 5000 / tcp / udp

Filtracja ruchu sieciowego

znane niebezpieczne porty

C&C (bots): NetBus 12345 / tcp i 12346 / tcp

BackOrifrice 31337 / tcp / udp

DDoS: trin00 27665 / tcp, 27444 / udp, 31335 / udp

trinity v3 33270 / tcp i 39168 / tcp

stacheldracht 16660 / tcp i 65000 / tcp

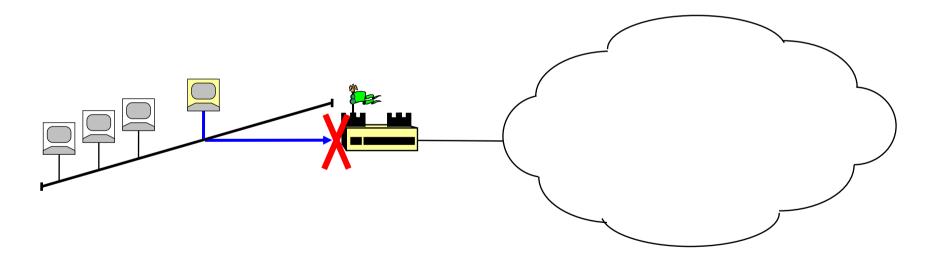
subseven 2222, 6711, 6712, 6776, 6669, 7000 / tcp

...

Kontrola dostępu

metoda "zamka i klucza" (lock-and-key)

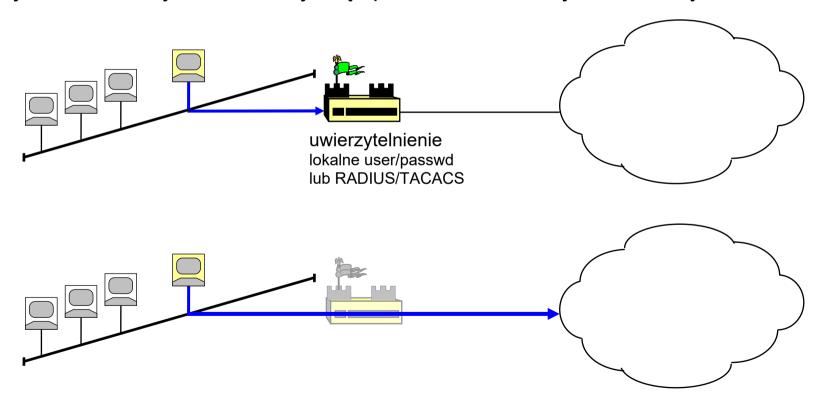
wykorzystywana w sytuacji, gdy normalnie dostęp jest blokowany
 (np. wychodzące w sieć publiczną pakiety traceroute: 33400, 34400 / udp):

Kontrola dostępu

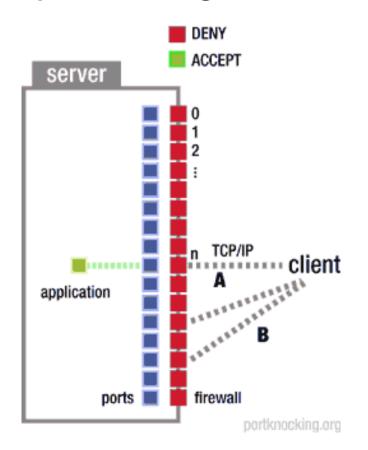
metoda "zamka i klucza" (*lock-and-key*)

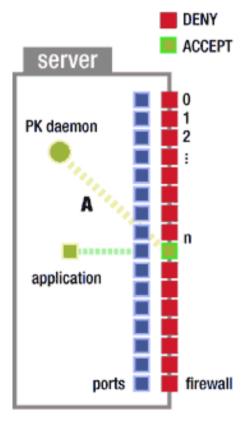
o jednak uwierzytelnione sesje są uprawnione do obejścia blokady:

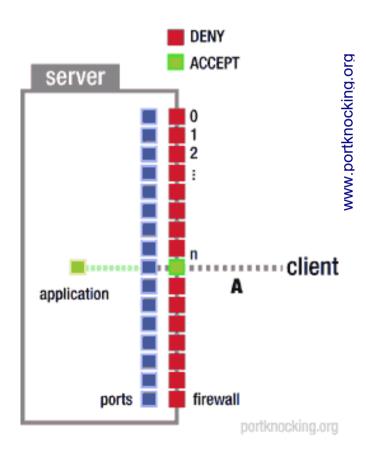

Kontrola dostępu

port-knocking

Network Access Control

Cel:

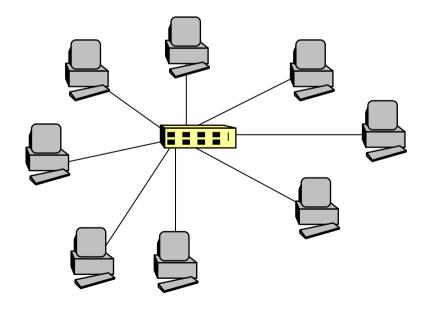
- o zdalna weryfikacja w sieci lokalnej / korporacyjnej, czy poszczególne stanowiska sieciowe spełniają wymagania polityki bezpieczeństwa, np. w zakresie kontroli antywirusowej czy uaktualnień systemu operacyjnego
- stanowiska niespełniające wymagań są odcinane od sieci rozległej lub kręgosłupowej, ewentualnie otrzymują możliwość ograniczonej komunikacji z innymi segmentami / podsieciami

Uwierzytelnianie stanowisk

Standard IEEE 802.1X

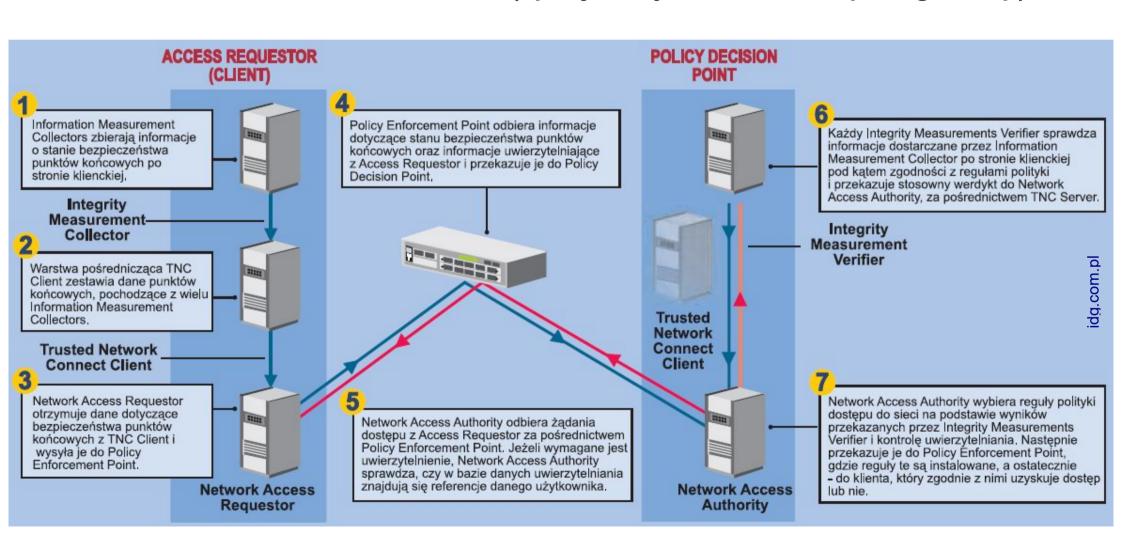

- ochrona infrastruktury sieciowej przed nieautoryzowanym dostępem
- o poprzez centralne uwierzytelnianie stacji sieciowych
- o np. przełącznik lub punkt dostępowy wymusza uwierzytelnienie stacji

Network Access Control

Model Trusted Network Connect (specyfikacja Trusted Computing Group)

Komponenty systemu NAC:

Serwer Kontroli Dostępu (Policy Decision Point, Secure Access Control Server)

o instalowany na stacji administracyjnej, analizuje informacje o stanie bezpieczeństwa pobrane ze stacji sieciowych i podejmuje decyzje o dopuszczeniu ich do sieci

Lokalny agent nadzoru (Client Trust Agent, System Health Agent)

o instalowany na stacjach sieciowych, zbiera informacje o stanie bezpieczeństwa systemu od innych modułów programowych (np. aplikacji antywirusowych)

Policy Enforcement Points

- przełączniki, węzły międzysieciowe lub zapory sieciowe pośredniczą
 w przekazywaniu tych informacji do Serwera Kontroli Dostępu
- na podstawie jego decyzji blokują/ograniczają ruch

Przykłady:

- Network Admission Control (Cisco)
- Network Access Protection (Microsoft)
- Checkpoint Integrity
- Policy Enforcer (McAfee)
- Sygate Enterprise Protection (Symantec)
- O OESIS (OPSWAT)

open source:

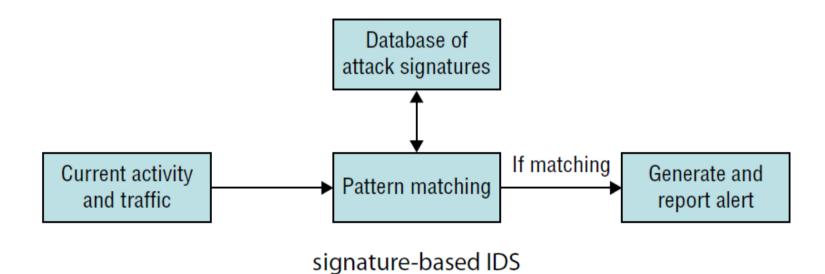
- FreeNAC (<u>freenac.net</u>)
- PacketFence (<u>www.packetfence.org</u>)

IDS

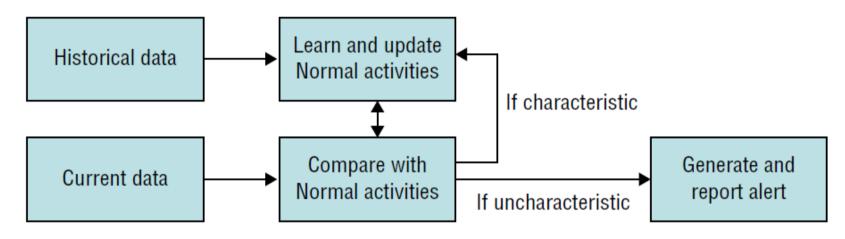
(Intrusion Detection Systems)

- monitorowanie ruchu sieciowego w celu wykrycia zagrożeń:
 - podejrzanej aktywności (skanowania portów, adresów sieciowych)
 - podejrzanej zawartości pakietów (wirusów)
 - dostępu do usług informacyjnych i katalogowych
 - ataków DoS

na podstawie bazy wzorców zagrożeń

analiza statystyczna ruchu (wykrywanie anomalii)

statistical anomaly-based IDS

- o raportowanie
- + reagowanie (zapora) → IPS (*Intrusion Prevention Systems*)
- o pułapki / przynęty:
 - mają za zadanie skierować intruza w "ślepy zaułek" (fałszywe usługi) odwodząc go od usług właściwych
 - dając administratorowi czas na reakcję

Systemy IDS / IPS mogą pracować jako:

Network IDS/IPS

- wydzielone stacje sieciowe w sieci lokalnej
- moduły urządzeń sieciowych (np. Cisco Catalyst 6000 IDS Module)
- niekiedy zestaw wielokomponentowy obejmujący m.in.:
 - monitory ruchu sieciowego (NSM = Network Security Monitoring)
 - agentów nadzoru stanowisk sieciowych
 - centralnego zarządcę

Host IDS/IPS (HIDS/HIPS)

- analiza logów systemowych, integralności systemu plików itp. (np. Samhain)
- ochrona lokalnego systemu operacyjnego / aplikacji (np. przed RCE)

Problem wydajności systemów IDS / IPS

- o ponad 40 000 (!) wzorców ataków (sygnatur) i rośnie
- na ogół wymagana jest analiza całego pakietu (deep packet inspection)
- do tego może być niezbędna analiza stanu sesji
- problem zwłaszcza specjalizowanych modułów routerów filtrujących
 - > np. sensor IDS Cisco serii 4200 ma nominalną wydajność rzędu Gb/s

Zagrożenia

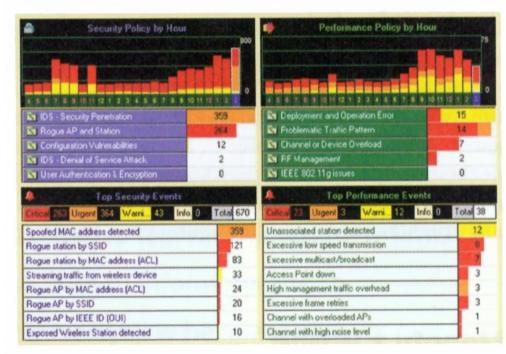
Techniki Anti-IDS (AIDS):

- ukrywanie cech charakterystycznych (modyfikacja sygnatur)
- o fragmentacja
- o ataki DoS na systemy IDS
- o przykład: Whisker (ataki na WWW z predefiniowanymi sposobami obejścia IDS)

Łączność bezprzewodowa

Systemy WIDP (Wireless Intrusion Detection & Prevention)

- skanowanie pasma częstotliwości przez wszystkie kanały
- w celu wykrycia:
 - > nieautoryzowanych punktów dostępowych przyłączonych do chronionej sieci
 - nieautoryzowanych stacji klienckich przyłączonych do chronionej sieci
 - autoryzowanych stacji klienckich przyłączonych do nieautoryzowanej sieci
- przykłady:AirDefense, AirMagnet, Nzyme, ...

Popularne metody

- metoda DNS
- metoda ARP
- o metoda ARP cache
- metoda PING
- metoda ICMP delta (*latency test*)

Metoda DNS

Idea

- monitorowanie ruchu w sieci pod kątem zapytań o adresy IP kierowane do serwera DNS (reverse DNS lookup)
- często wykonywanych przez sniffery w celu zapisania informacji o nazwach stacji w przechwyconych pakietach

Ograniczenia

 konieczny dostęp do całości ruchu w naszej sieci lokalnej – bez mostowania / przełączania (w przypadku przełącznika – wpięcie do portu monitorującego)

Metoda ARP

Idea

- o normalne zapytania ARP kieruje się pod rozgłoszeniowy adres MAC
- o ale karta sieciowa pracująca w trybie promiscuous będzie odbierać również ramki skierowane pod inne adresy i przekazywać wyżej (np. do stacji protokołu ARP)
- i stacja ARP na nie odpowie

Ograniczenia

- musimy wiedzieć o czyj adres IP pytamy kogoś podejrzewamy
- aby stacja ARP odpowiedziała, trzeba spreparować zapytanie na nietypowy adres multicast: FF:FF:FF:FF:FF:FE, FF:FF:00:00:00:00, FF:00:00:00:00:00, 01:00:5E:00:00:01
- o nie wszystkie implementacje jednakowo reagują (nie na każdy adres odpowiadają)

Metoda ARP cache

Idea

- o podobnie: karta sieciowa w trybie promiscuous przechwyci ramki skierowane pod adresy inne niż rozgłoszeniowe (np. FF:FF:FF:FF:FF:FE)
- o np. ramkę ARP z ogłoszeniem nowego adresu IP, którego faktycznie nie przydzielono żadnemu stanowisku, np. "192.168.0.254, o adresie MAC AA:AA:AA:AA:AA:AA
- o stacja ARP na komputerze sniffera odbierze ramkę i zachowa te adresy w cache
- następne zapytanie ICMP echo request z adresem źródłowym (!) 192.168.0.254
 spowoduje pojawienie się odpowiedzi echo reply bez uprzedniego zapytania ARP o ten adres

Ograniczenia

- musimy wiedzieć dokąd skierować zapytanie ICMP kogoś podejrzewamy
- o odpytujemy podejrzane lub wszystkie adresy IP w sieci

Metoda PING

Idea

- o normalne zapytanie ICMP *echo request* do określonego adresu IP wysyłane jest w ramce MAC skierowanej pod adres MAC odpowiadający temu adresowi IP
- karta sieciowa w trybie promiscuous odbierze ramkę nawet jeśli adres MAC nie będzie odpowiadać odpytywanemu IP
- o i ostatecznie pojawi się odpowiedź echo reply

Ograniczenia

o odpytujemy podejrzane lub wszystkie adresy IP w sieci

Metoda ICMP delta

Idea

- o porównanie różnic w czasach odpowiedzi ICMP (lub dowolnych innych) w przypadku obciążenia karty odpytywanego stanowiska
- kartę sieciową pracującą w trybie promiscuous łatwo obciążyć generując w sieci dużo ramek skierowanych pod fałszywe adresy MAC
- i porównać czas odpowiedzi z przypadkiem znikomego ruchu w sieci

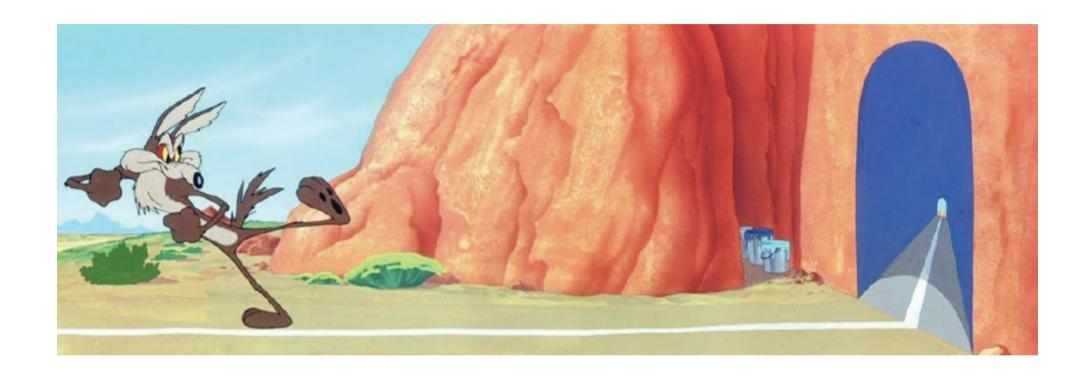
Ograniczenia

- zakładamy, że uda się szumem komunikacyjnym dostatecznie obciążyć stację podsłuchującą
- nieskuteczne, gdy sieć pasmo sieci normalnie jest już znacząco wykorzystane

Detektory snifferów

Przykłady

- Antisniff: http://packetstorm.linuxsecurity.com/sniffers/antisniff/
- Anasil: http://www.anasil.net
- Sentinel: http://www.mirrors.wiretapped.net/security/network-monitoring/sentinel
- Neped: http://www.securiteam.com/tools/Neped
- Promiscan: http://www.securityfriday.com
- Hunt: http://packetstormsecurity.nl/sniffers/hunt/
- Sniffdet: http://sniffdet.sourceforge.net/
- L0pht Antisniff (http://www.l0pht.com/antisniff/ bogaty zestaw metod, ale podatny na ataki: por. http://www.iss.net/security_center/advice/Intrusions/2000418/)
- O nmap -sV --script=sniffer-detect.nse 192.0.0.0/24

System wabiący

- o dedykowany niezabezpieczony system, którego celem jest zebranie informacji o ataku i atakującym oraz odciągnięcie jego uwagi od rzeczywistego chronionego systemu
- fake services,
 honey-nets (podsieci, np. rzekomych urządzeń IoT),
 honey-patches (fake unpatched system)
- o gromadzą relatywnie małe ilości danych, które mają zwykle bardzo dużą wartość

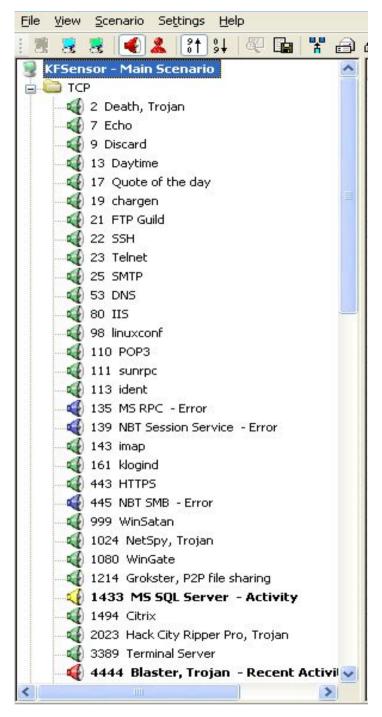
Przykłady:

KFSensor, SmallPot, Tiny Honeypot, Kippo, Cowrie, Glutton, ...

www.honeynet.org

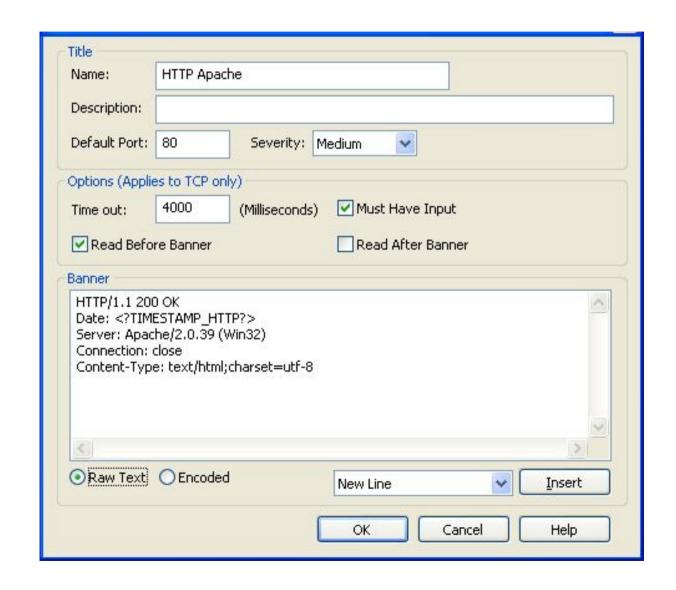
KFSensor

- wiele symulowanych usług
- z predefiniowanym zachowaniem (reakcją na połączenie)

KFSensor

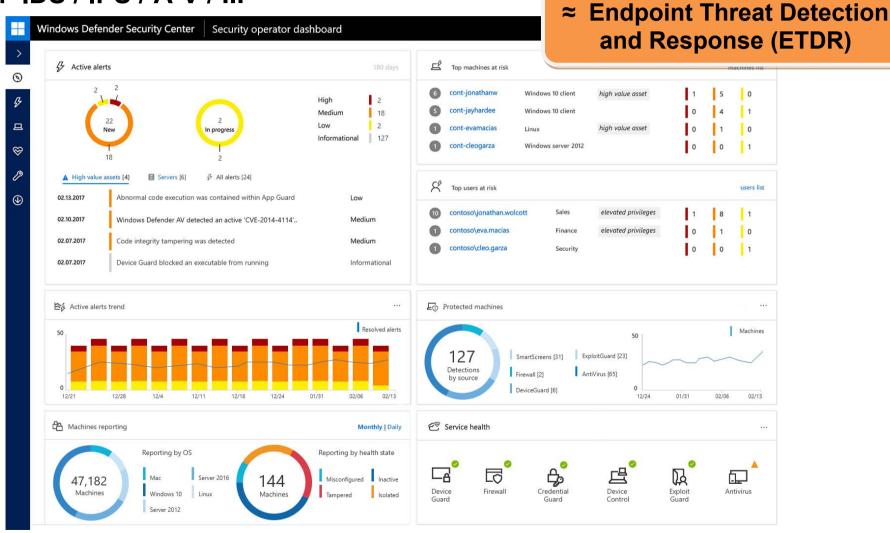
możliwe własne definicje usług

Systemy ATP

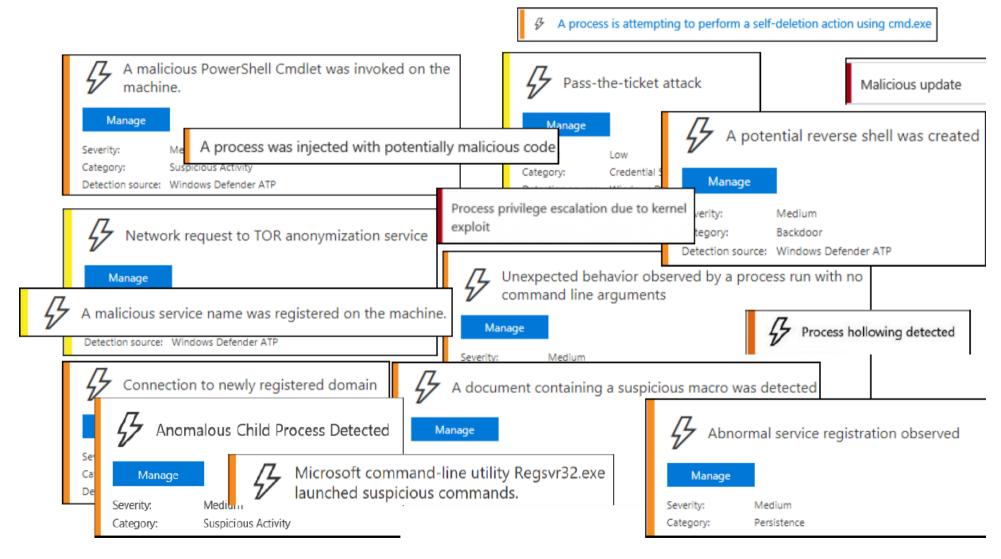
(Advanced Threat Protection)

All-in-one: IDS / IPS / A-V / ...

Systemy ATP

All-in-one: IDS / IPS / A-V / ...

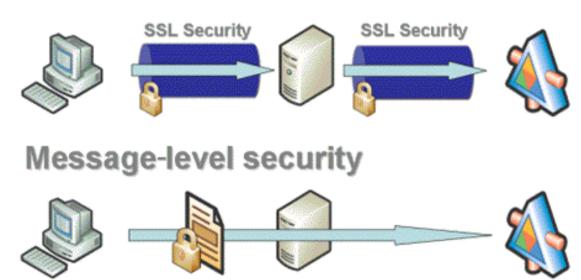
Web Services

Web Service Architecture (WSA)

- SOA Service Oriented Architecture
- SOAP pierwotnie Simple Object Access Protocol XML envelope
- typowo SOAP over HTTP
- WSDL + UDDI

- HTTP tunneling
- XML firewalls
- o transport-level vs. message-level protection

Protocol-level security

XML security extensions

XML Signature

```
<Signature Id="SampleSignature" xmlns="http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#">
 <SignedInfo>
   < Canonicalization Method Algorithm = "http://www.w3.org/2006/12/xml-c14n11"/>
   <SignatureMethod Algorithm="http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#dsa-sha1"/>
   < DigestMethod Algorithm = "http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#sha1"/>
   <DigestValue> ... </DigestValue>
 </SignedInfo>
 <SignatureValue> ... </SignatureValue>
 <KeyInfo>
   <KeyValue>
      <DSAKeyValue> ... </DSAKeyValue>
    </KeyValue>
 </KeyInfo>
</Signature>
```

XML security extensions

XML Signature recommendation

```
Base64 - http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#base64

Canonical XML 1.0 - http://www.w3.org/TR/2001/REC-xml-c14n-20010315

HMAC-SHA1 - http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#hmac-sha1

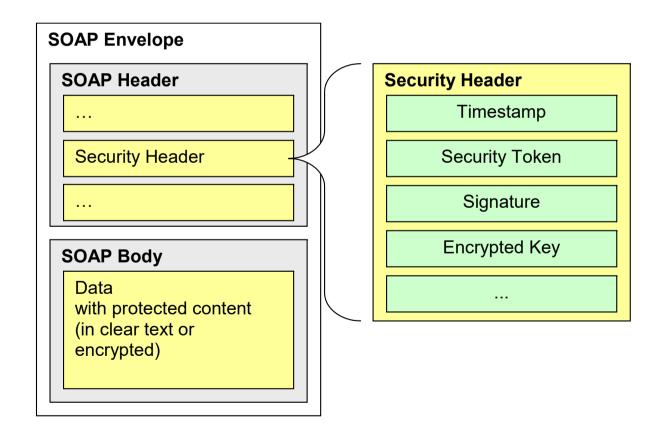
RSA-SHA1 - http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#rsa-sha1

DSS (DSA-SHA1) - http://www.w3.org/2000/09/xmldsig#dsa-sha1
```

- XML Encryption recommendation
- XML Key Management Specification (XKMS)
 - using PKI (XML req for issuing, retrieving, or revoking certificates)

WS Security specifications

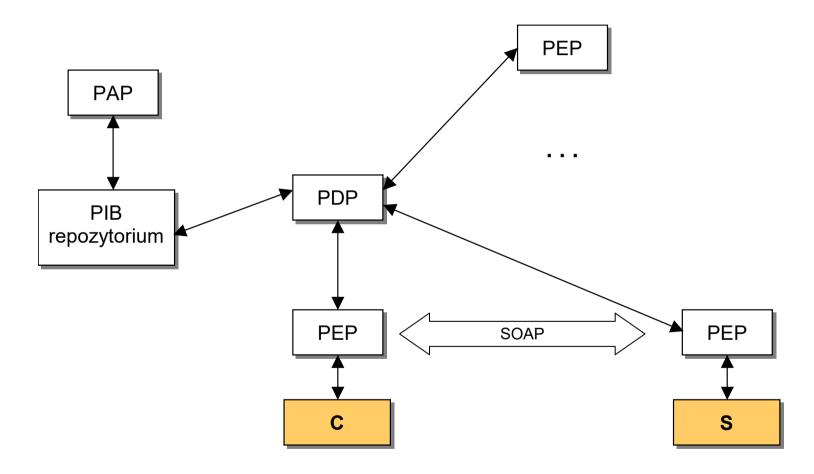
- WS-Security SOAP Message Security
 - security tokens
 - message integrity
 - message confidentiality

Policies

- WS-Policy / WS-PolicyAttachment
 - general model and syntax for describing the security policies
 - how to find or attach policy rules to Web Services applications
- Web Services Security Policy Language (WS-SecurityPolicy)
 - how to specify and interchange policies
- SAML (Security Assertion Markup Language)
 - acquirement and exchange of policy assertions with SOAP messages
 - > authentication, attribute, authorization assertions
- XACML (eXtensible Access Control Markup Language)
 - local policy definition language

Distributed policy model

PAP

PIB repozytorium

PDP

PEP

XACML request

```
<Request xmlns=...">
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 C
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        S
          <Subject>
                    <a href="#"><a href="#"><AttributeValue</a> <a href="#"><a href="#
                       </Attribute>
             </Subject>
              <Resource>
                        <AttributeValue>
                                                                                                                                                                                                         file://etc/passwd
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          </AttributeValue>
                        </Attribute>
             </Resource>
             <Action>
                       <a href="https://www.action.id"> 
                                   <a href="#"><AttributeValue></a href="#"><AttributeValue></a>
                        </Attribute>
             </Action>
</Request>
```

PEP

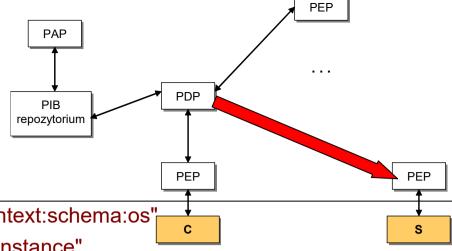
PFP

XACML policy rule

```
PAP
PIB
repozytorium
PEP
PEP
PEP
PEP
PEP
PEP
PEP
PEP
```

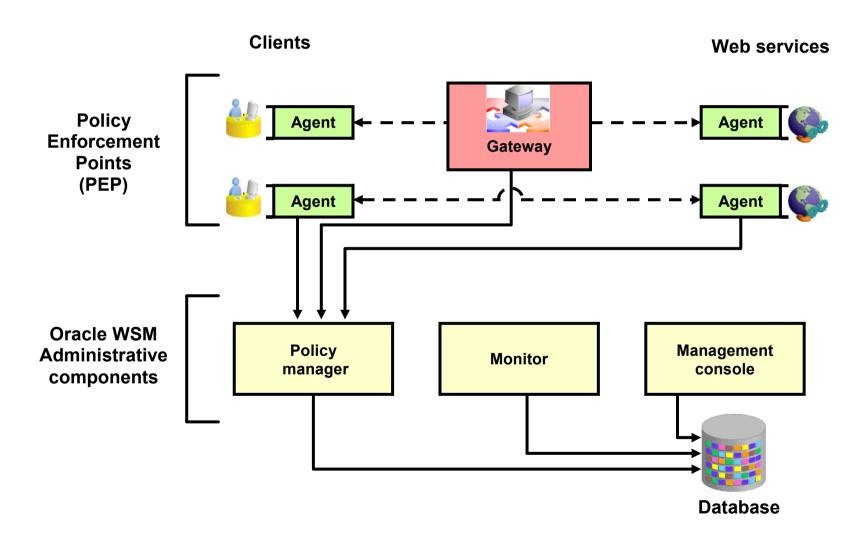
```
<Policy xmlns=... PolicyID=...
 RuleCombiningAlgId="identifier:rule-combining-algorithm:deny-overrices >
 <Rule RuleId="Rule1" Effect="Permit">
   <Description>Użytkownik o nazwie "root" na prawo dowolnej akcji na dowolnym zasobie.
   <Subject>
     <SubjectMatch MatchId="urn:oasis:names:tc:xacml:1.0:function:string-equal">
       <SubjectAttributeDesignator AttributeId="users username"</p>
         DataType="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#string"/>
       <a href="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#string">
         root
       </AttributeValue>
     </SubjectMatch>
  <Subject>
  <Target/>
</Policy>
```

XACML response

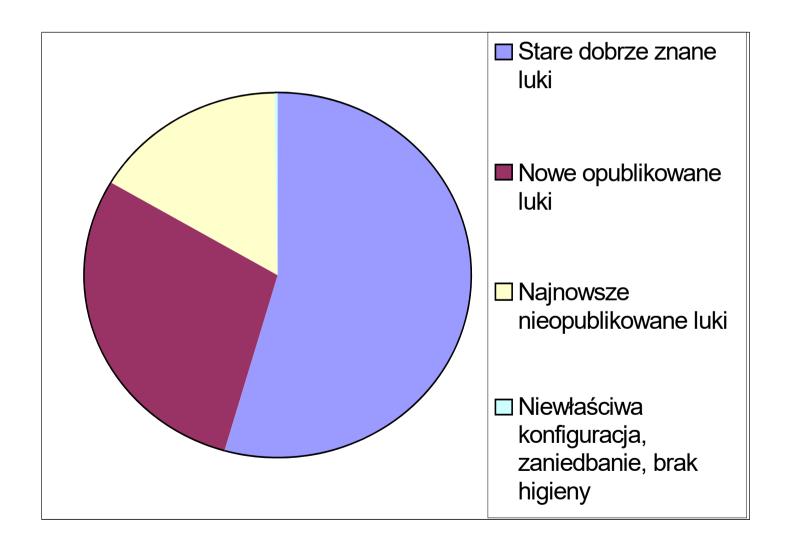


```
<Response xmlns="urn:oasis:names:tc:xacml:2.0:context:schema:os"
    xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
    xsi:schemaLocation="urn:oasis:names:tc:xacml:2.0:context:schema:os
    http://docs.oasis-open.org/xacml/xacml-core-2.0-context-schema-os.xsd">
    </re>
<Result>
    </result>
    </result>
</result>
</result></result></re>
</result></re>
```

Przykład: Oracle Web Services Manager

Przyczyny udanych włamań:

Windows

Wyszukaj aktualizacje

Zmień ustawienia

Wyświetl historie aktualizacji

Przywróć ukryte aktualizacje

Aktualizacje: często zadawane pytania

Windows Update

Aktualizacje zostały pomyślnie zainstalowane

Aktualizacje niepotrzebne: 1

Ostatnie wyszukiwanie aktualizacji: Dzisiaj o godzinie 15:03

Aktualizacje zostały zainstalowane: Dzisiaj o godzinie 15:02. Wyświetl historię aktualizacji

Odbierane aktualizacje: Dla systemu Windows i innych produktów z usługi Microsoft

Update

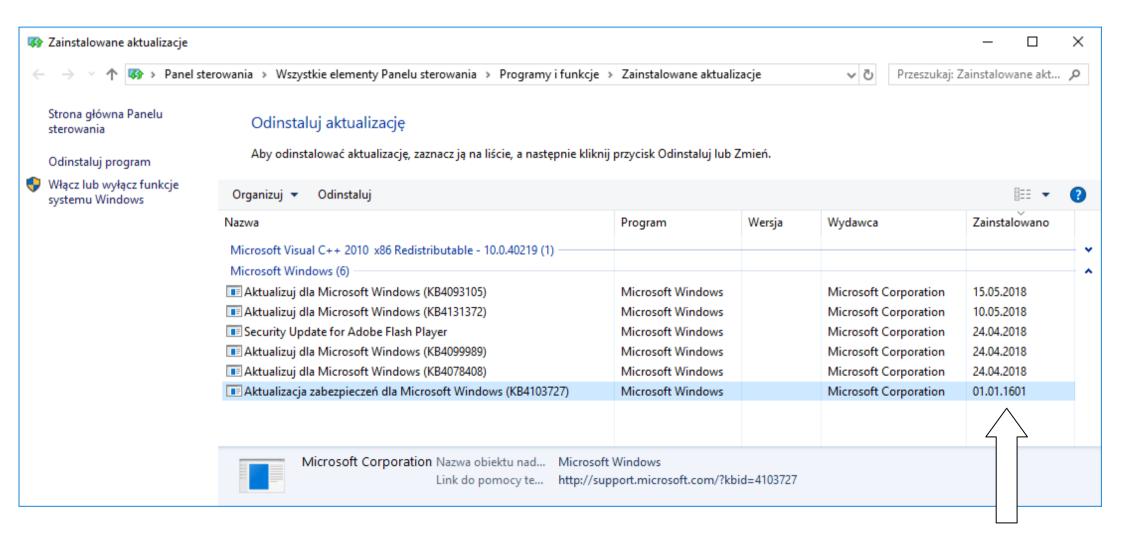
Zobacz też

Zainstalowane aktualizacje

Windows Anytime Upgrade

Windows

Zarządzanie przepływem danych, archiwizacja i kopie bezpieczeństwa

Podstawowe modele archiwizacji:

- o bezpośrednio z serwera (server-based backup)
 - bezpośrednio do serwera aplikacyjnego (bazy danych) dołączone są urządzenia archiwizujące (napędy pamięci masowej)
 - zapewniona spójna ochrona archiwizowanych danych
 - duża szybkość procesu archiwizacji
 - > obciążenie serwera

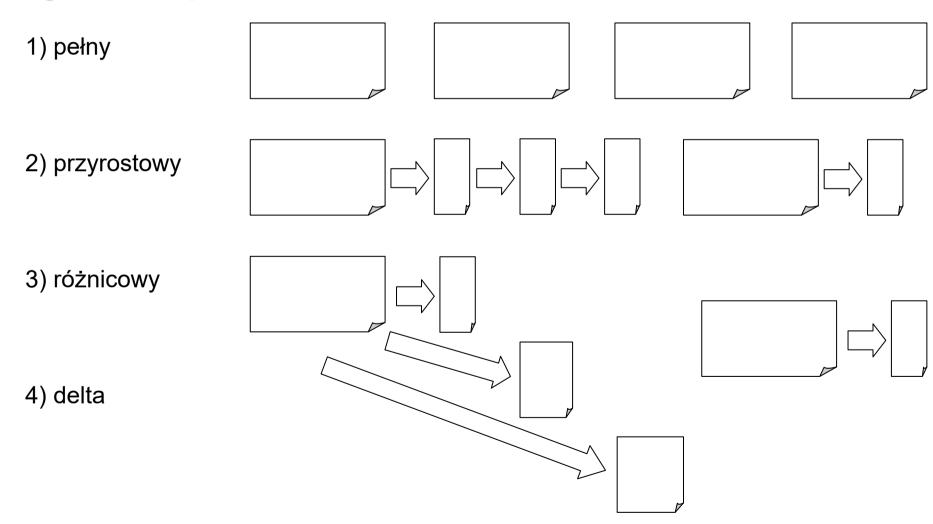
Podstawowe modele archiwizacji:

- ze stacji sieciowej (workstation-based backup)
 - urządzenia archiwizujące dołączone są do stacji sieciowej i na niej pracuje program archiwizujący
 - konieczność zapewnienia stacji archiwizującej odpowiednich przywilejów
 - możliwość archiwizowania danych z kilku serwerów, również zdalnych (a nawet innych stacji sieciowych)
 - mniejsza szybkość procesu archiwizacji przy współdzielonym ruchu sieciowym (ograniczona przepustowością sieci)
 - obciążenie sieci

Podstawowe modele archiwizacji:

- dedykowany serwer archiwizacji (backup-server)
 - własny rozwiązanie najwydajniejsze, ale i najkosztowniejsze
 - możliwe wykorzystanie usług data-store w chmurze (np. Amazon S3)

Strategie backupu:

Przykładowe nośniki archiwizacji:

Streamery (dostęp sekwencyjny):

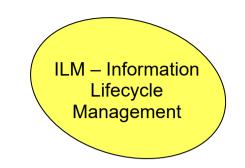
- DDS (Digital Data Storage) do 20GB
- O DLT (*Digital Linear Tape*) do 800GB
- LTO (Linear Tape Open) do 12 TB

niezawodność: kody ECC

prawdopodobieństwo błędnej korekcji dla CRC-64 1: 18 446 744 070

Dyski (dostęp bezpośredni):

- przenośne napędy dysków magnetycznych JAZ
- dyski optyczne i magnetooptyczne
 (DVD 4.7GB, DVD DL 9GB, DVD QL 17GB, BD 25GB, BD 8L 400 GB)
- o pamięci flash CF 100GB, SD 2TB

Strategie rotacji nośników

Schemat rotacji wieża Hanoi z 5 nośnikami

	Dzień															
Nośnik	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Α		Α		Α		Α		Α		Α		Α		Α	
		В				В				В				В		
				С								С				
								D								
																E

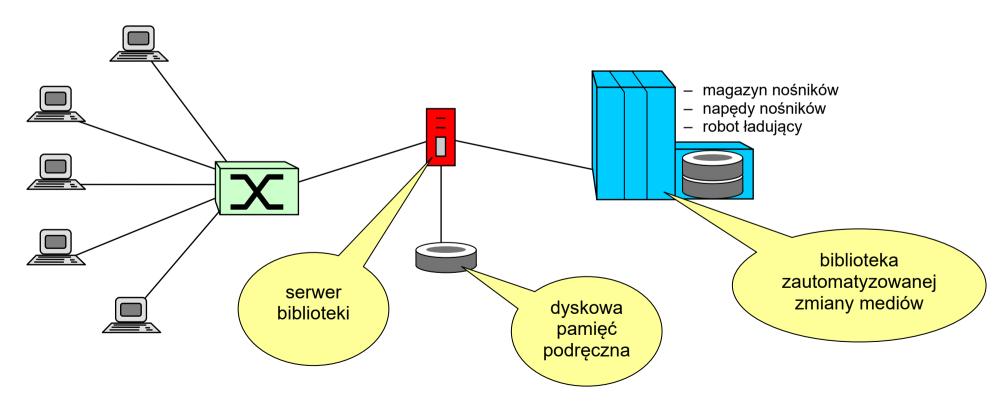
za: Przemysław Jatkiewicz "Ochrona danych osobowych", Wyd. PTI, 2015

Najczęstsze błędy w procesie archiwizacji:

- brak weryfikacji poprawności sporządzanych kopii archiwalnych / zapasowych
- przechowywanie kopii w bezpośrednim sąsiedztwie archiwizowanych danych
- \circ podłączanie nośników na stałe do backupowanego systemu (ightarrow ransomware!)

Hierarchiczne systemy archiwizacji (HSM – *Hierarchical Storage Management*)

wybór klasy nośnika w funkcji częstotliwości wykorzystania (lub ważności) danych

CDP(Continuous Data Protection)

Ochrona danych na stanowiskach przenośnych

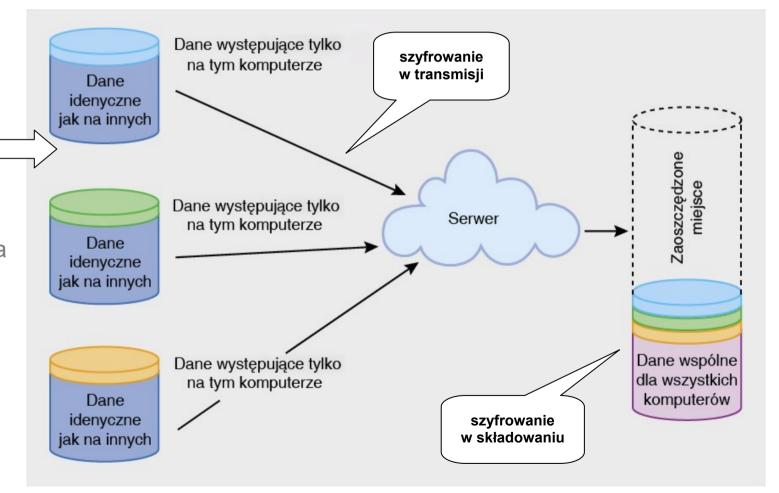
kontrola dostępu

inkrementalnaarchiwizacjaz deduplikacja

i wersjonowaniem

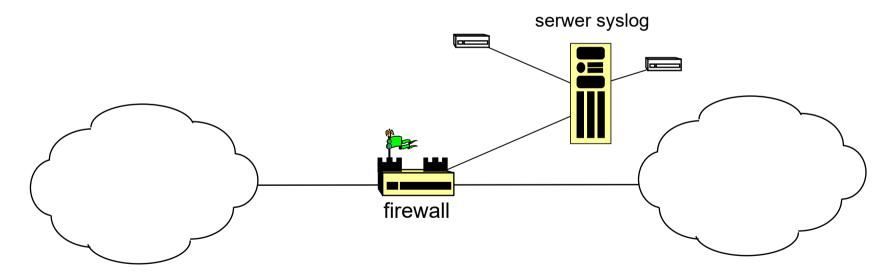
(specyfikacja pasma sieci i ilości wersji)

lokalny cache CDP (specyfikacja przestrzeni)

Alerty i rejestry zdarzeń

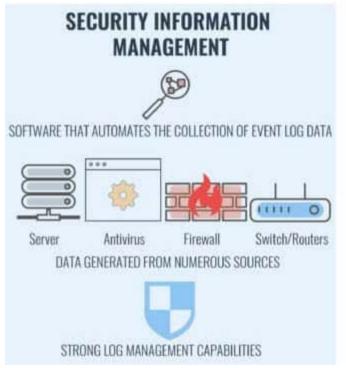
- o wewnętrzne repozytorium (*audit-trail*) lub konsola urządzenia (np. routera, zapory)
- zewnętrzny serwer usługi syslog
- o zewnętrzny monitor SNMP, NetFlow, ...

Audyt

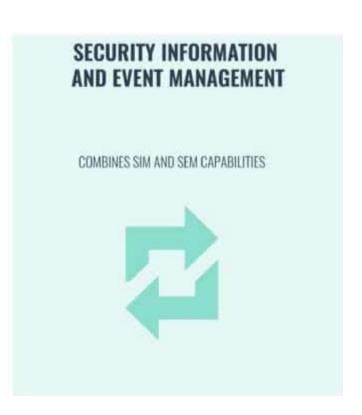
- okresowy zlecany wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym (brygady tygrysa)
- samodzielny wsparcie narzędziami programowymi
- skanery logów wyszukujące luki bezpieczeństwa (Vulnerability Assessment)
- SIEM (Security Information & Event Management)
 - zbieranie rozproszonych logów
 - selekcja, katalogowanie, agregowanie
 - analiza i wychwytywanie sytuacji istotnych (powyżej zadanego progu zagrożenia)
 - wykrywanie ataków wolno rozwijających się, uczenie się
 - przykłady: IBM QRadar (pierwotnie firma Q1 Labs), NetIQ Sentinel, HP ArcSight, LogRhythm, ...

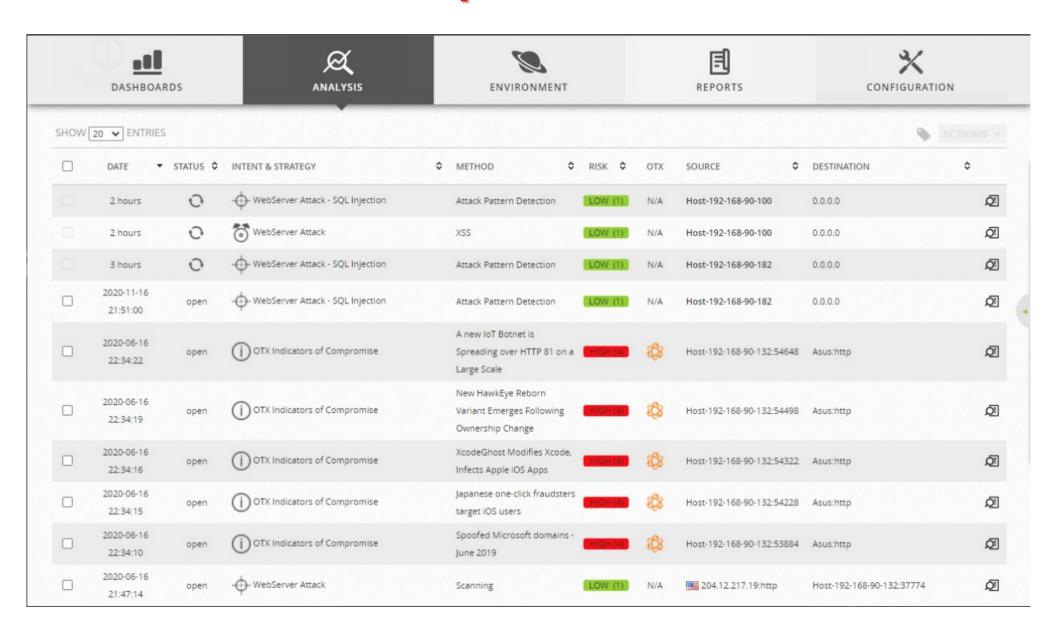
SIEM (Security Information & Event Management)

© Michał Szychowiak 2022

Problemy

- m.in. zamaskowane kanały komunikacyjne:
 - np. narzędzie RCovert pozwala na "podpinanie" danych pod ramki ACK protokołu 802.11 (WiFi) na ogół uważane za nieszkodliwe i pomijane przez IDS